

«ДАЯРЦЫ, ЯКАЯ МУЖЧЫН І ГАРЭЛКУ ЛЮБІЦЬ БОЛЬШ, ЧЫМ РАГУЛЯЎ, НЕ МЕСЦА НА СУПЕРФЕРМЕ!»

Вясковая моладзь адразу пасля школы рвецца ў горад — вёска старэе. Рана ці позна, але кіраўніцтва СВК сутыкнуцца, альбо ўжо сутыкнулася, з даволі сур'ёзнай праблемай — праблемай недахопу кадраў. У прыватнасці, дзе браць такую вялікую колькасць даярак і іншага абслуговага персаналу? Прамень святла ў гэтым выпадку, кажуць у Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, — сучасныя даільныя залы з электронным кіраваннем працэсу даення і ўліку малака.

«Чыста, акуратна і, што самае галоўнае, цёпла».

У чыстую і цёплую даільную залу чарговая партыя кароў заходзіць пад лёгкую класічную музыку. На правай пярэдняй назе ў кожнай вісціч чып, які, як вобразна патлумачыў зааагнэтык-селекцыянер малачнатаварнага комплексу «Сычы» агракамбіната «Сноў» Сяргей Малахвей, працуе на прыцыпле пластыкавай карткі. Як толькі рагуля станавіцца на месца доі, на мініяцюнным экране, які размешчаны побач, тут жа высвечваецца нумар каровы і яе палярэдні ўдой. Даярка, не губляючы часу, па чарзе падыходзіць да кожнай каровы,

Трэба не толькі будаваць новыя фермы, але і адначасова падвысць узровень жыцця работнікаў гаспадаркі. Тады, магчыма, і паедуць у вёску кваліфікаваныя спецыялісты.

мьюльце выма, падключаючы апарат і націскаючы пэдалявую кнопку. Усё астатняе — справа тэхнікі. За дойку я з другога паверха назірае зааагнэтык. Менавіта там размешчаны цэнтральны камп'ютар са спецыяльнымі праграмамі, ці магі, як кажуць тамашнія даяркі. З імкі цяжкасці сутыкаецца кіраўніцтва падчас укаранення новага і як пачаць мадэрнізацыю фермаў змянілася жыццё зааагнэтыкаў і аператараў машыннага даення высвятлялі карэспандэнты «Звязды».

Дапрацаваць, як ёсць, альбо дзень страціць, а пасля за пяць хвілін даляцець?

Людзям ва ўзросце (пераважна большасць) працэсі дапрацаваць так, як ёсць. Маладзейшыя ж, наадварот, кіруюцца прыняцым дзень страціць, а пасля за пяць хвілін даляцець. У доказ гэтых слоў прывяду гісторыю пра тое, як праходзіла укараненне першых сучасных даільных устаноўак у адной з гаспадарак Гомельскай вобласці (мне, у сваю чаргу, павадамі яе дырэктар Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў АПК БДАТУ Уладзімір ДАШКОУ).

Кіраўнік СВК разам з зааагнэтыкам парайліся і вырашылі, што на новую ўстаноўку з дванаціца даярак (сярод іх, не сакрэт, былі і

рагулі гуляюць самі са сабе. Захацела — паляжала, захацела — падышла да аўтаматычнай шчоткі і пачасала грыўку ці падышла да электроннай кармушкі і атрымала сваю дзённую дозу вітамінаў. Каровы жывуць з камфортам, ды і ў нас цяпер умовы працы лепшыя. Не тое што раней, прыйшоў у брудзе і пайшоў у брудзе.

— Што ні кажы, раней цяжэй было, — кажа Марыя Рацкевіч. — Цяпер практычна ўсё механізавана, таму фізічнай нагрузкі тут у нас няма. Чыста, акуратна і, што самае галоўнае, цёпла. Раней каровы даіліся ў хляве. Летам душна. Зімой халадзіна. Тут жа ў любую пару года мікраклімат падтрымліваецца прыкладна аднолькава. Усе ўмовы створаны для работы: душ, пакой для адпачынку. І яшчэ, чуюць, тут каровы дояцца пад класічную музыку (усміхаецца). Ім добра, і ў нас аўтаматычна настроі падываецца.

За дойкай ё другога паверха назірае зааагнэтык.

— Ці лёгка было прывычыцца да кардынальных зменаў? — Спачатку, зразумела, было нявыкліка. Асабліва тое, што апарат да выма трэба падключаць ззаду, а не збоку (Марыя Іванавіч працуе на МТФ «Дольны Сноў», дзе усталявана даільная абсталяванне «Карусель»). Быліся па першым часе, што нагой ударыць. Але, самі ведаеце, чалавек да ўсяго з цягам часу прывычаецца. 16 лютага будзе год, як мы працуем на гэтай тэхніцы. Настрой нармальны. Мне, праўда, хутка на пенсію, але, калі будуць трымаць, з задавальненнем рабіла б, пакуль здароўе ёсць. Работа падабаецца, калектыву надзвычайна, ды і ўнукам, вядома ж, хочацца дапамагчы, іх у мяне ажно чацвёра, наядуна двойнаты нарадзіліся.

— А зарплата ці задавальняе? — Зарплата ў нас добрая, нічога не скажам, — дадае Надзея. — Больш мільёна ў месяц зарабляем. Жылі ў таксама выдзяляюць. На самай справе, нам — мой муж робіць дагледчыкам жывёлы, маем чацвярых дзяцей — калгас сёлета кватэру памяняў на катэдж. У нас людзей, якія працуюць, цэняць, паважаюць, і кіраўніцтва ідзе на ўступкі, калі што трэба. Гэта цудоўны стымул для работы. Але, бясспрэчна, даярка ёсць даярка. Як уставаў рана, так і цяпер устаём (усміхаецца). Падняцця ў

пераехала жыць у Мінск, Баранавічы, іншыя гарады. Падобную доўгу пачула і ад намесніка старшыні па ідэалагічнай рабоце агракамбіната «Сноў» Уладзіміра СЛАПКО:

— У нас большасць спецыялістаў ва ўзросце. Хто прыйдзе на змену? У вёску моладзь застаецца, ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

Надзея ДРЫЛА, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ца з невахотай. Маладыя імкнучыся выравацца з бацькоўскай хаты куды далей, самі часам не заўсёды ўсведамляюць куды і навошта. І віной гэтай зрэшты зноў-такі камп'ютары, новыя тэхналогіі. І няважна якая гаспадарка, на шаці не. Гэта агульная тэндэнцыя. Таму ў цэлым народ у вёсцы старэе. І людзей, якія працавалі б тымі ж самымі механізатарамі, становіцца менш. Бліжэй да сезона нават мы адчуваем, што не перашкодзіла б узняць два-тры чалавекі ў рэзерв.

Даярка ёсць даярка. Як уставаў рана, так і цяпер устаём. Падняцця ў дзве ці тры гадзіны ночы не кожны зможа. Напэўна таму цяпер маладыя дзвучаць не хочучы ісці на ферму.

Глядзела адно з беларускіх токушоў, дзе разбіралі тэму, чаму не едуць людзі ў вёску. Герой перадачы, галоўны інжынер, распавядаў пра тое, як яны з жонкай (яна ў яго ветурач) прыходзілі ў гаспадарку. Жылі, працавалі. Пакуль дзеці на гаршчок хадзілі, ніякіх праблем не было. А цяпер малых падраслі,

ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

Надзея ДРЫЛА, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

ваць з падобнымі ўстаноўкамі, патрэбны кваліфікаваныя кадры. Але яны ёсць не паўсюль. Не ад аднаго чалавека чула, што ў некаторых гаспадарках нават новы малакаправод пількава, бо няма каму на ім працаваць. Вось і дояць па старынцы ў ведры. Па тым, чаму так адбываецца ў век прагрэсу, чую адказ: «Нама каму даверыцца».

Надзея ДРЫЛА, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Сёння Месяц Маладзік 14 лютага. Месяц у сузор'і Вадэля. Імяніны Пр. Васіля, Івана, Іпаліта, Патры, Рыгора, Сцяпана, Гродна, 7.18 17.03 9.45 9.38 9.48 9.48 9.48 9.46

Надвор'е на заўтра. Гэамагнітныя ўзрушэнні. Абарона чалавечага здароўя. Абарона чалавечага здароўя. Абарона чалавечага здароўя.

12 лютага 1410 год — завершана будаўніцтва ўсіх вежаў Навагрудскага замка, помніка абарончага дойлідства Беларусі XIV—XVI стагоддзяў, які з'яўляўся адным з найбуйнейшых на нашых землях. Замак быў узарваны шведамі падчас Паўночнай вайны.

1941 год — пачалося масіраванне перакіраваных нямецкіх войскаў да граніц Савецкага Саюза — немцы прыступілі да практычнага ажыццяўлення захопніцкага плана «Барбароса».

«Ёсць дзве аднолькава зручныя пазіцыі: або верыць ва ўсё, або ва ўсё сумняваюцца. І тое, і другое па-заўважна ад неабходнага будзца».

Жуль Анры ПУАНКАРЭ (1854—1912), французскі матэматык, фізік і філосаф.

МАСЛА І СЫР — асноўныя абрадавыя стравы Масленіцы

Масленіца вылучалася сярод астатніх святаяў народнага календара сваёй эмацыйнай узнёсласцю, прэзэрна багатым сталаваннем і гасцявеннасцю, выкарыстаннем вялікай колькасці рытэуальных і побытава-ўжывальных прадметаў. Усё гэта вымагала рытывацца да святага задары.

Абавязкова абрадавымі стравамі тыднёвага святкавання быў сыр. Даволі часта яго пачыналі гатаваць яшчэ з восені, перад тым, як «запусціць» карову (у Чэрвеньскім раёне так называлі той пераходны момант, калі на працягу тыдня спачатку скарачалі колькасць даенняў, а затым і зусім пераставалі даіць карову, каб яна набрала сілы перад ацёлам).

Сыр гатавалі наступным чынам. Трэба было набіраць з дзясцяк збаную кіслага малака, паставіць іх на дзень у добра напаленую печ. Адтопленнае малако адцэджвалі і кіпалі ў кіноч (з марлі або тонкага палатна шылі невялікія памеравы кілінападобны мех) пад груз. Праз некалькі дзён адлінуць сыр выкладвалі ў ночы і перамяшвалі разам з соллю, цукрам і яйкамі, потым з гэтай «цеста» рабілі невялікія «піражкі» і ставілі ў печ, каб крыху абсмажыць ці падсушыць. Пасля гэтага сыр складалі ў бочачку або гліняны посуд (макашэў) залівалі падсоленым растопленым маслам і ставілі ў склеп.

Другую абрадавую страву — масла — гатавалі непасрэдна перад святкам. Наша маці Е.А. Крук (аўтара — І.К.) загады збірала дзесьці-дваццаціць збаную сыраватку, праз некалькі дзён яна прасікла. Зверху збіралі даволі тоўсты слой тлустай сыраваткі і вылівалі яе ў маслабойку. Затым мы з братамі працілалі час выкавалі аднастайна-манатоную працу. Да якіх толькі хляпецкіх хітрыкаў мы не прыбегалі, каб паскорыць марудны працэс: і скарынку хлеба кідалі ў маслабойку, і хрысцілі яе трайнымі крыжамі, і нават па бабуйнці падказцы гаварылі нейкія чароўныя словы... Гэта было ні з чым не параўнальнае цудоўства, калі з асобных драбнічак паступова крышталізаваліся маленькія камячкі масла. Іх перакладвалі ў гліняны посуд і акуратна, рукамі, выціскалі жывіцу-сыраватку. Гатовае масла кіпалі ў місу, пераціралі з соллю, драўлянай льяжы разгладжалі і залівалі зверху халоднай вадою. У склепе тым яно магло захавацца даволі працягла.

Існуе цэлы шэраг сакрэтаў, якія, па меркаванні нашых продкаў, павінны былі спрыяць паспяховаму прыгатаванню масла. Узгадаем толькі некаторыя з іх:

- калі перад тым, як пачаць збіваць масла, кінуць некалькі крупінак солі ў печ, у якой гарыць агонь, то справа пойдзе вельмі хутка;
- няможна з маслабойкаю сядзець пад сукваветай блізка, бо масла не саб'ецца;
- калі масла не б'ецца, то найлепш у бойку ўткнуць іголку;
- масла будзе пеніцца і дрэнна збівацца, калі на небе Маладзік. Масло лепш збіваць пры старым Месяцы.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

ЗАПАВЕТ СЛУЦКАГА КНЯЗЯ даносяць евангельскія словы

Гэта вялікая кніга — сур'ёзнага памеру, тоўстая, у чыраванай вокладцы са срэбрам — адразу прыцягнула ўвагу. На Мінскай міжнароднай выстава-кірмашчы яна выставлена — пад шклом, нібыта рарытэт, на які дазволена глядзець здалёк і не дыхаць...

Гэта Вялікая кніга. Адна з найвялікшых святыхнаў праваслаўнай Беларусі — легендарнае Слуцкае Евангелле, унікальны рукапісны помнік XVI стагоддзя, які лічыцца такім жа сімвалам духоўнага адраджэння нацыі, які і крыж прападобнага Ефрасінія Полацкага.

Але гэта кніга, якую можна пабачыць на выставе, — цудоўная копія, выкананая па-мастацку. Факсімільнае выданне Слуцкага Евангелля стала з'яўляў у культурным жыцці краіны, за што калектыву, які працаваў над ім, атрымаў прэмію Прэзідэнта «За духоўнае адраджэнне».

Насамрэч, цяпер мы маем два цуды: сама вялікая кніга, якая доўгія гады лічылася страчанай, і яна ж у сваёй другой іпастасі — адноўленая і больш даступная для людзей.

Святое Евангелле асабіста стварыў у 1581 годзе князь Юрый Апелькавіч, нашчадак святой праведнай Сафіі Слуцкай. Сваёй працай па стварэнні Евангелля Юрый Апелькавіч завесціў сваю волю, аднавіў праваслаўную веру і традыцыямі сваіх багаслоўных продкаў. Фактычна Евангелле стала запаветам Слуцкага князя.

Рукапіс захоўваўся ў рызніцы Слуцкага Свята-Троіцкага манастыра. Пасля рэвалюцыі 1917 года Слуцкае Евангелле перацінула ў дзяржаўны музей у Мінску, а ў 1929 годзе яго перадалі на захаванне ў дзяржаўныя магілёўскі музей. На пачатку вайны манускрыпт з іншымі каштоўнымі экспанатамі быў вывезены з музея і бяспаследна знік. Разам з ім былі і крыж святой Ефрасініі...

Доўгі час Слуцкае Евангелле лічылася страчаным. Калі б не цуд... Адночы прыхаджанка адной з мінскіх царквы аддзячыла святара за адляванне роднага — перадала ў дар старажытны рукапіс. А ў 2003 годзе падчас правядзення дзясяціх Мін-

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

скіх епархіяльных чытанню Мітрапаліт Філарэт прадставіў святыхна, якую царква атрымала зноў. — Слуцкае Евангелле, якое дзіўным чынам захавалася. Цяпер арыгінал Слуцкага Евангелля знаходзіцца ў дамавой царкве Собора беларускіх святых пры Мінскім епархіяльным упраўленні.

Аднак тое, што правамерна належыць царкве, павінна быць стаць здыбкам для ўсіх. Нацыянальная бібліятэка Беларусі выступіла з ініцыятывай стварэння электроннай копіі Слуцкага Евангелля. Уладка Філарэт даў сваё благаслаўленне на ажыццяўленне такога праекта. Пачалася сумесная навукова-даследчыцкая праца Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі і Інстытута моў і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук. Даследчыцкая праца атрымала назву: «Слуцкае евангелле XVI стагоддзя як помнік моўнай спадчыны беларускага народа». У гэтай працы ўпершыню ў ачынным мовазнаўстве праведзены комплексныя лінгвістычныя аналізы рукапісу.

Факсімільнае выданне Слуцкага Евангелля, падрыхтаванае і выпушчанае выдавецтвам Беларускай праваслаўнай царквы ў 2009 годзе, — гэта практычна дакладная копія рукапіснага помніка. Нават застаўкі, пачатковыя літары загаловаў аформленыя традыцыйным геаметрычным і раслінным арнаментам з выкарыстаннем драўлянай і золата. Арнаменты, выкарыстаныя ў афармленні перапліту, адпавядаюць традыцыямі Слуцкай зямлі XVI—XVII стагоддзяў. Ашчаднае аднаўленне ўсіх асаблівасцяў аўтэнтычнага арыгінала, дакладнае паўтарэнне здзейснена ў поўнай адпаведнасці з першакрыніцай.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Л. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РОСАЛЬСЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШУЧЭНКА. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10-а. Тэлефоны: прыёмная — 287 19 19 (г.р.ф.а.к.); адрэдакцыі: 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Фіраваня змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.

З нагоды юбілею Марыне Карлаўне ПОКЛАД са Стаубоўшчыні шчырыя пажаданні моцнага здароўя, поспехаў у справах, радасці, шчасця і дабрабыту. СТАНКЕВІЧЫ, г. Стаубычы.

ТВОРЧАЕ ПАЦУЦЦЁ СНЕГУ МАЛЕНЬКАЯ СНЕЖНАЯ КРАІНА з'явілася ў БАБРУЙСКУ

У Бабруйскім дзяржаўным навукова-тэхнічным мастацкім каледжы абвешчаны конкурс снежных скульптур, прысвечаны Дню Святых Валіяціна.

Снег — самая танная сыравіна, а магчымасці для творчасці — неабмежаваныя. Навучэнцы каледжа і майстры вытворчага навування лепяць казанчых герояў, жывёл, традыцыйных бабруйскіх бабру. — Для дзяцей гэта — урокі творчасці, — лічыць дырэктар мастацкага каледжа Васіль КРЫЧКА. — Калі дрэва не так адразаў, то можаць толькі выкінуць яго на дрывы. Снег жа можна ляпіць, як хочаш. Гэта цудоўны творчы эксперымент.

Снег, вада, вяршачы фарбавы, фантазія і некалькі вольных гадзін — вось і ўсё, што трэба для добрай снежнай скульптуры. Цяпер на тэрыторыі каледжа — больш за два дзясяткі скульптур. Сярод іх ёсць егіпецкія сфінксы і піраміды, сярэднявечныя крэпасці, дзівазверы, а таксама чукча з чумам.

Конкурс у каледжы прыдумалі 10 гадоў таму. За ўсё гэтае дзесяцігоддзе толькі адна зіма была зусім без снегу. Сёлета ж сыравіны зашмат, і стварэнне снежных скульптур — не толькі ўпрыгажэнне тэрыторыі каледжа, але і арыгінальны спосаб ачысці ад снегу.

Цяпер снежная краіна стала месцам паліменту для ўсёй бабруйскай дзяціны. Малам найбольш падабаецца рыжа-паласатае сімвал года — тыгр: вушкі снежнага зверга гэтай сімпаліцы не вытрымліваюць, і навучанцам каледжа даводзіцца асвойваць яшчэ і рамонт снежных скульптур.

14 лютага будучы вызначаны пераможцы, якія атрымаюць у якасці ўзнагароды цукеркі, білеты ў тэатр і Палац спорту. Ілона ІВАНОВА.

— 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03. http://www.zvzazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zvzazda.minsk.by

Усім хмянем! Ён і яна: — Сонейка, чым так цудоўна пахне? Ты каву прыгатавала ці пірагі спякала? — Каву спякала... Дыета — кароткачасовая спроба жыць доўга, нямясчана і па чужых рэцэптах. Доктар, а ў вас памыккі бываюць? — Ды бываюць, але мы іх закупаем!

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказначаць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 33.310. Індэкс 63850. Зак. № 703. Нумар падпісанні ў 19.30. П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12